

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/50/2018
Identifikačné číslo spisu:	4109211658
Dátum vydania rozhodnutia:	17.04.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:4109211658.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu M. Š., bývajúceho v G., Š.S. XX, v dovolacom konaní zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. René Hudzovič, s. r. o., so sídlom v Nitre, Štefánikova tr. 49, za ktorú koná advokát a konateľ JUDr. René Hudzovič proti žalovaným 1/ M. Š., bývajúcej v G., J. XX, 2/ Š. Š., bývajúcemu v G., J. XX, v dovolacom konaní obaja zastúpení JUDr. Pavlom Gráčikom, advokátom so sídlom v Nitre, Farská 40, o zaplatenie 4.680,34 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 17C/221/2009, o dovolaní žalovaných 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 23. februára 2017, sp. zn. 7Co/56/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania, o výške ktorej bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra rozsudkom zo 14. januára 2015 sp. zn. 17C/221/2009 uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.522,73 eur spolu s 9,5% úrokom z omeškania ročne počnúc od 4. 12. 2006 do zaplatenia v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného žalovaného zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného. Vo zvyšku (v prísudku nad priznanú sumu do sumy 4.680,34 eur) žalobu zamietol a vyslovil, že o trovách konania rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Výsledkami vykonaného dokazovania vzal za preukázané, že žalobca poskytol 3. 12. 2004 žalovaným pôžičku v sume 121.000 Sk, z ktorej žalovaní vrátili len sumu 45.000 Sk, že žalovaní sa túto pôžičku zaviazali vrátiť do dvoch rokov od jej uzavretia, t. j. do 3. 12. 2006 a že zvyšná časť v sume 65.000 Sk predstavovala zostatok neuhradenej pôžičky, ktorá bola žalovaným poskytnutá na základe zmluvy o pôžičke z 30. 7. 2002. Námietku premlčania vznesenú žalovanými považoval za dôvodnú len vo vzťahu k tejto neuhradenej časti pôžičky. Uviedol, že podľa zmluvy o pôžičke z 30. 7. 2002 sa žalovaní zaviazali vrátiť finančný obnos k 31. 10. 2002. Trojročná všeobecná premlčacia doba začala tak plynúť dňom 1. 11. 2002 a uplynula 1. 11. 2005. Žaloba bola žalobcom podaná na súd až 25. 5. 2009, a teda právo bolo žalobcom vykonané po uplynutí všeobecnej trojročnej premlčacej doby. Keďže žalovaní sa dovolali premlčania, na námietku premlčania prihliadol a v

časti o zaplatenie sumy 65.000 Sk žalobu zamietol (§ 100 ods. 1 a § 101 OZ). Pokiaľ ide o nárok v sume 121.000 Sk mal jednoznačne preukázané, že predmetná finančná čiastka bola žalovaným aj reálne odovzdaná (žalobca v tomto smere uniesol dôkazné bremeno) a že žalovaní z tejto sumy vrátili len sumu 45.000 Sk. Žalobu považoval za dôvodnú do sumy 76.000 Sk (2.522,73 eur) a preto v tejto časti žalobe vyhovel (§ 657 OZ). Vzhľadom na to, že žalovaní nezaplatili svoj dlh riadne a včas, priznal žalobcovi aj úrok z omeškania vo výške 9,5% od nasledujúceho dňa po splatnosti dlhu, t. j. od 4. 12. 2006 (§ 517 ods. 1 a ods. 2 OZ a § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z.). Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 151 ods. 3 O. s. p.

2. Krajský súd v Nitre rozsudkom z 23. februára 2017, sp. zn. 7Co/56/2016 na odvolanie oboch strán napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu potvrdil. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie správne skúmal odovzdanie predmetu pôžičky žalobcom v súlade s písomne uzavretou zmluvou z 3. 12. 2004 a že správny je aj jeho záver, že žalobca v tento deň odovzdal žalovaným sumu 120.000 Sk. Za správny je možné prijať aj záver o dohode strán sporu, že poskytnutú sumu vrátia do konca roku 2006, čo vo svojej výpovedi na pojednávaní dňa 31. 5. 2010 potvrdila aj žalovaná 1/. Taktiež v konaní bolo preukázané, že žalobca požičal žalovanému 2/ sumu 1000 Sk ešte pred podpisom zmluvy o pôžičke, ktorú sumu mu odovzdal v Metre. Dospel preto k záveru, že medzi žalobcom a žalovanými došlo 3. 12. 2004 k uzatvoreniu platnej zmluvy o pôžičke ústnou formou. Súd prvej inštancie mal správne za preukázané, že žalovaní vrátili žalobcovi len sumu 45.000 Sk (3 krát po 15.000 Sk), keď sa im nepodarilo preukázať, že vrátili aj ďalšiu čiastku v sume 15.000 Sk. Súd prvej inštancie na základe uvedených zistení správne zaviazal žalovaných na zaplatenie sumy 76.000 Sk, t. j. 2.522,73 eur. K tvrdeniu žalobcu, že so žalovanými sa dohodol na predĺžení splatnosti pôžičky v sume 65.000 Sk poskytnutej im na základe zmluvy o pôžičke z 30. 7. 2002 uviedol, že takúto dohodu žalovaní popreli a nevyplyvala ani z písomnej zmluvy z 3. 12. 2004. Keďže žalovaní vzniesli námietku premĺčania, správne súd prvej inštancie vo vzťahu k zostatku pôžičky zo zmluvy z 30. 7. 2002 (t. j. v sume 65.000 Sk), považoval tento nárok za premĺčaný a nemohol mu vyhovieť. Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcom aj zamietajúcom výroku považoval preto za vecne správny a podľa § 387 ods. 1 C. s. p. ho v celom rozsahu potvrdil.

3. Proti tomuto rozsudku krajského súdu podali včas dovolanie žalovaní 1/ a 2/, ktorým napadli vyhovujúci výrok tohto rozhodnutia. Uplatnili dovolací dôvod v zmysle § 431 ods. 1 C. s. p., keď podľa dovolateľov došlo v konaní pred krajským súdom k vade podľa § 420 písm. f) C. s. p. Uvedenú vadu vymedzili v prvom rade tým, že žalobca v priebehu prvoinštančného konania zmenil svoje skutkové tvrdenia, ktorými odôvodňoval svoj nárok v porovnaní s tvrdeniami uvedenými v žalobe. Ak žalobca zmenil tvrdenie v tom, že žalovaným podľa písomnej zmluvy odovzdal len sumu 120.000 Sk, potvrdil neplatnosť písomnej zmluvy o pôžičke z 3. 12. 2004. Mal preto podať návrh na zmenu žaloby, k čomu však nedošlo. Krajský súd napriek tomu rozhodoval o žalovanej sume aj na základe podstatne zmenených skutkových okolností. Uvedený postup krajského súdu, keď rozhodoval nad rozsah žaloby považovali za nesprávny, v rozpore s ustanovením § 216 ods. 1 C. s. p., čím im bolo znemožnené uskutočňovať ich procesné práva a to v takej miere, že došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces. Naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. odôvodnili aj tým, že v konaní uplatnili námietku premĺčania vo vzťahu k celej žalovanej sume. Krajský súd sa však touto dôvodne vznesenou námietkou premĺčania vo vzťahu k celej uplatnenej sume v dôvodoch rozsudku vôbec nezaoberal, čo podľa dovolateľov predstavuje porušenie ich práva na spravodlivý proces. Okrem toho nesúhlasili s tvrdením krajského súdu o dohode strán sporu, že poskytnutú sumu vrátia do konca roka 2006. Za nesprávny procesný postup krajského súdu považovali aj to, že do úvahy vzal skutočnosti uvedené v písomnej zmluve, hoci bola uznaná za absolútne neplatný právny úkon. Ani jeden z dôkazov, na ktoré odkazuje krajský súd, nie je relevantný vo vzťahu k vyvodu dátumu splatnosti pôžičky. Je možné preto tvrdiť, že z vykonaného dokazovania nie je zrejmý dátum splatnosti ústnej zmluvy o pôžičke z 3. 12. 2004. O to viac je opodstatnený ich názor vyslovený už v odvolaní, podľa ktorého z ničoho nevyplyva, že splatnosť splnenia dlhu bola určená až na obdobie menej ako 3 roky pred podaním žaloby v tejto veci. S prihliadnutím na uvedené skutočnosti navrhli rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu žalovaných uviedol, že v predmetnej veci nedošlo k podstatnej zmene rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe. Skutočnosti ním uvádzané boli len doplnením skutkového stavu. Nebol preto dôvod na podanie návrhu o zmenu žaloby. Postup odvolacieho súdu nebol v rozpore s § 216 ods. 1 C. s. p. a žalovaným nebolo tak znemožnené uskutočňovať ich procesné práva a už vôbec nie v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Neobstojí tvrdenie žalovaných, že odvolací súd sa nevyporiadal s ich námietkou premlčania. Pokiaľ by aj bol rozsudok v tomto smere odôvodnený nedostatočne, nezakladal by vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. Rovnako za dôvod znemožňujúci strane realizovať jej procesné práva nie je nedostatočne zistený skutkový stav, nesprávne vyhodnotenie dôkazu alebo nesprávne právne posúdenie veci. V tomto smere odkazoval na rozhodnutie Veľkého senátu Najvyššieho súdu SR z 19. apríla 2017 sp. zn. 1VCdo 2/2017. Navrhol preto dovolanie žalovaných ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c) C. s. p. odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená advokátom v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 C. s. p., zaoberal sa bez nariadenia pojednávania jeho prípustnosťou a dospel k záveru, že dovolanie žalovaných je potrebné ako neprípustné odmietnuť. Dovolací súd na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 C. s. p.) uvádza nasledovné:

6. V zmysle § 419 C. s. p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p.

7. V preskúmvanej veci žalovaní odôvodňovali prípustnosť a zároveň aj dôvodnosť nimi podaného dovolania podľa § 420 písm. f) C. s. p., v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces je treba rozumieť taký nesprávny postup súdu, ktorý sa prejavuje v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, vymykajúcich sa nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca. Podstatou tohto práva je zabezpečiť fyzickým a právnickým osobám možnosť domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty, ktoré im právny poriadok priznáva. Nesprávnym procesným postupom sa rozumie iba faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu. V zmysle § 420 písm. f) C. s. p. je teda relevantný taký nesprávny procesný postup, ktorý vylučuje stranu sporu z realizácie jej procesných oprávnení a ktorý má možnosť jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Pre procesnú stranu z práva na spravodlivý súdny proces nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom (I. ÚS 50/04, II. ÚS 251/03, IV. ÚS 252/04).

8. Dovolatelia označili za zmätočnosťnú vadu v zmysle citovaného zákonného ustanovenia, že odvolací súd bez zmeny žaloby rozhodol o žalovanej sume, hoci žalobca po začatí konania podstatne zmenil skutkové okolnosti, že odvolací súd sa vôbec nevyporiadal s ich riadne vznesenou námietkou premlčania uplatnenou voči celej žalovanej sume a že odvolací súd vychádzal z nesprávneho skutkového zistenia pokiaľ ide o dátum splatnosti pôžičky. Podľa názoru najvyššieho súdu konanie pred odvolacím súdom takýmito vadami postihnuté nebolo, resp. že žalovanými namietaný procesný postup odvolacieho súdu nezakladá existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) C. s. p.

9. Pokiaľ ide o dovolateľmi tvrdenú existenciu zmätočnosťnej vady v súvislosti so zmenou žaloby (krajský súd mal postupovať v rozpore s § 216 ods. 1 C. s. p. a rozhodnúť nad rozsah žaloby) treba uviesť, že v danom prípade žalobca aj po začatí konania žiadal priznať tú istú sumu, akú uplatňoval pôvodne a teda, z jeho strany nedošlo k žiadnej kvantitatívnej zmene žaloby. Rovnako nežiadal priznať

iné plnenie než akého sa pôvodne domáhal ani neuplatňoval vydať celkom iné rozhodnutie, než v pôvodnej žalobe. Ak po začatí konania uvádzal aj ďalšie skutočnosti, nešlo o podstatnú zmenu skutkového stavu s následkom zmeny totožnosti vecí. Žalobca v priebehu konania iba upresnil, z čoho pozostáva žalovaná suma, ktorá bola uvedená v zmluve o pôžičke z 3. 12. 2004. To znamená, že po začatí konania ním uvádzané skutočnosti v žalobe iba doplnil o ďalšie skutočnosti, ktorými odôvodňoval ním uplatnený nárok. Nešlo preto o zmenu žaloby v zmysle ustanovenia § 95 ods. 1 O. s. p. (teraz § 140 C. s. p.), o ktorej mal súd povinnosť rozhodnúť (porovnaj R 38/1999). V žiadnom prípade tu krajský súd nepostupoval v rozpore s ustanovením § 216 ods. 1 C. s. p. tak, ako to mylne tvrdili dovolatelia. Z hľadiska možného porušenia práva dovolateľov na spravodlivý proces bolo podstatné to, že im bol zo strany súdu počas konania vytvorený priestor, aby sa k týmto tvrdeniam žalobcu vyjadrili, čo aj v priebehu konania urobili. Napokon treba uviesť, že žalovaní v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie túto vadu zmätočnosti vôbec nenamietali. Odvolací súd nemal ani dôvod touto námietkou vznesenou žalovanými až v dovolacom konaní sa osobitne v rozsudku zaoberať. Dovolací súd dospel k záveru, že konanie pred odvolacím súdom zmätočnosťou vadou tvrdenou žalovanými postihnuté nebolo a preto túto námietku žalovanej strany nepovažoval za opodstatnenú podanú.

10. Nemožno prisvedčiť ani tvrdeniu žalovaných, že odvolací súd sa v dôvodoch rozhodnutia vôbec nezaoberal nimi vznesenou námietkou premĺčania. Odvolací súd v súvislosti s dovolaním sa premĺčania žalovanými v dôvodoch rozhodnutia potvrdil správnosť záveru súdu prvej inštancie, že ich námietka premĺčania je dôvodná len vo vzťahu k zostatku pôžičky zo zmluvy z 30. 7. 2002 v sume 65.000 Sk, a teda že súd prvej inštancie sa správne zaoberal otázkou premĺčania a uplynutie premĺčacej doby vo vzťahu k tejto sume správne posúdil (poskytnutá pôžička mala byť vrátená do 31. 10. 2002 a žalobca podal žalobný návrh na súd 25. 5. 2009). Konajúce súdy, keďže žalobe o zostatok pôžičky poskytnutej žalovaným dňa 3. 12. 2004 vyhoveľi, tým zároveň dali jasnú odpoveď, že nárok žalobcu v tejto časti považovali za uplatnený vo všeobecnej trojročnej premĺčacej lehote počítanej od doby splatnosti dlhu, ku ktorému došlo 31. 12. 2006, resp. 3. 12. 2006 (žaloba podaná 25. 5. 2009). Pokiaľ sa za tohto stavu odvolací súd nevenoval v dôvodoch rozhodnutia osobitne otázke premĺčania tohto nároku, nejde o taký nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorým by došlo k porušeniu práva žalovaných na spravodlivý proces.

11. K námietkam dovolateľov spochybňujúcim nesprávnosť zistenia skutkového stavu veci treba uviesť, že v zmysle § 431 a nasl. C. s. p. dovolanie nie je možné odôvodniť tým, že odvolací súd neúplne zistil skutkový stav veci, resp. že dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných väd (§ 431 a § 432 C. s. p.). Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Námietky v tomto smere vznesené bez ďalšieho nespôsobujú ani vadu konania v zmysle § 420 písm. f) C. s. p.

12. O porušenie práva na spravodlivý proces by mohlo ísť výnimočne len v prípade, ak by výsledky vykonaného dokazovania zjavne neumožňovali prijať skutkový záver, na ktorom súd založil svoje rozhodnutie. O takýto prípad však v preskúmvanej veci nejde. Zo strany žalovaných totiž nebol tvrdný a teda ani preukázaný iný termín splatnosti dlhu, než bol uvedený v písomnej zmluve o pôžičke z 3. 12. 2004, ktorú obidvaja žalovaní podpísali a v ktorej bolo jasne a zrozumiteľne uvedené, že dlžník sa zaväzuje požičanú sumu veriteľovi vrátiť v dohodnutej lehote a to do 3. 12. 2006. Aj samotná žalovaná 1/ vo výpovedi uviedla, že peniaze žalobcovi vrátia do (konca) roku 2006. Iný, skorší termín splatnosti dlhu nemožno vyvodiť ani z reálneho vrátenia časti dlhu, keď podľa žalovanej 1/ dali peniaze žalobcovi až niekedy v roku 2007. Pokiaľ preto konajúce súdy považovali za termín splatnosti dlhu deň 3. 12. 2006, resp. koniec roka 2006, nešlo o skutkový záver, ktorý by výsledky vykonaného dokazovania zjavne neumožňovali. Ani zo spôsobu, akým konajúce súdy dospeli k záveru o termíne splatnosti dlhu, nemožno usudzovať, že by hodnotenie dôkazov konajúcimi súdmi nezodpovedalo ustanoveniu § 132 O. s. p. (§ 191 ods. 1 C. s. p.). Ani tieto žalovanými uvádzané skutočnosti preto nezakladajú prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) C. s. p.

13. Najvyšší súd z uvedených dôvodov odmietol dovolanie žalovaných ako neprípustné podľa ustanovenia § 447 písm. c/ C. s. p.

14. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p. tak, že žalobcovi úspešnému v dovolacom konaní priznal ich plnú náhradu, a to uložením povinnosti žalovaným 1/ a 2/ zaplatiť náhradu týchto trov s tým, že o výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (§ 262 ods. 1 a 2 C. s. p.).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.